сованого, адекватного і різноманітного натурального харчування. Популярність КМ/А серед населення у багатьох країнах світу обумовлена майже відсутністю побічної дії як препаратів рослинного походження, так і методів, рекомендованих настановами Всесвітньої Організації Охорони Здоров'я (далі – ВООЗ), а також нижчою вартістю продукції, традиціями тощо. Але більш широке впровадження КМ/А у повсякденній практиці сімейних лікарів, педіатрів та інших спеціалістів як у комплексній, так і відновно-реабілітаційній, превентивній терапії остаточно затвердиться лише тоді, коли вона буде інтегрована у навчальний процес вищих медичних навчальних закладів (далі – ВМНЗ) та викладатися на всіх етапах як додипломної, так і післядипломної підготовки майбутніх лікарів.

У 1993 р. в Україні був створений перший недержавний вищий медичний заклад ПВНЗ «Медичний інститут УАНМ» (нині «Київський медичний університет»). Головним при його створенні було поєднання державного стандарту підготовки лікарів з опанування знань, найефективніших навичок та умінь народної і нетрадиційної медицини, що відрізняє створений медичний інститут від існуючих. Для вивчення дисциплін з циклу «Народна та нетрадиційна медицина» були організовані кафедри: фітотерапії з курсом фармакогнозії, кафедри гомеопатії, біоенергоінформаційної медицини, мануальної терапії, рефлексотерапії, де викладались ці дисципліни як самостійні. На сьогодні у більшості вони включені до складу інших кафедр.

Організація навчального процесу в університеті спрямована на досягнення головної мети – підготовки лікаря із знанням народної і нетрадиційної медицини з урахуванням найкращих досягнень української і закордонної вищої школи.

У витоків Київського медичного університету були відомі науковці і організатори охорони здоров'я В.В. Поканевич, Є.Л. Мачерет, Ю.П. Спіженко. Президент університету Поканевич В.В. приділяв велику увагу формуванню професорсько-викладацького колективу, меті, особливостям і методології навчального процесу, які полягали в інтегруванні методів КМ/А у державний стандарт навчальної програми за принципом філософії східної медицини – «Лікар, який знає класичну медицину, стоїть на одній нозі, а який знає і народну – стоїть на двох ногах».

Великий внесок у впровадження КМ/А у первинну ланку охорони здоров'я зробила професор, член-кореспондент НМАНУ Є.Л. Мачерет, засновник наукової школи рефлексотерапії, основними здобутками якої є наукові праці (монографії, патенти, винаходи в галузі рефлексотерапії), в яких поєднані глибинні знання древньої китайської медицини і класичної європейської на принципах доказової медицини.

Фітотерапія, що є сучасним методом траволікування, базується переважно на засадах і здобутках емпіричного досвіду – традиційної індотибетської, китайської, середньоазіатської, близькосхідної, європейської, південноамериканської медицини, а також на індивідуальній практиці народних травників і окремих дипломованих фахівців – фітотерапевтів. На сьогодні вже розроблені наукові рекомендації по інтеграції і асиміляції фітотерапії з іншими методами і засобами лікування і профілактики хвороб, обґрунтовані серйозними науковими дослідженнями показань і протипоказань щодо застосування фітотерапевтичних засобів.

Фітотерапія як предмет студенти вивчають на кафедрі фітотерапії з курсом фармакогнозії, гомеопатії та біоенергоінформаційної медицини.

Алгоритм викладання фітотерапії як складової КМ/А проходить у три етапи. Перший – це навчально-польова практика за затвердженою програмою та навчальним посібником, під час проходження якої студенти ознайомлюються з лікарськими рослинами (ЛР) в умовах природного ареалу зростання, готують гербарії, відвідують ботанічні сади м. Києва.

На другому курсі (4-й семестр) студенти медичного та стоматологічного факультетів ознайомлюються з основами фармакогнозії, де вони вивчають біологічно активні речовини первинного та вторинного біосинтезу ЛР, їх фармакогностичну та фармакотерапевтичну характеристику, освоюють основи раціональної технології приготування лікарських форм із лікарської рослинної сировини (ЛРС), правила заготівлі ЛР.

Студенти вивчають фітотерапію протягом року на третьому (стоматологічний факультет), четвертому курсі (медичний), знайомляться з особливостями застосування ЛРС та лікарських засобів рослинного походження (ЛЗРП) при захворюваннях органів дихання, серцево-судинної системи, шлунково-кишкового тракту, жовчовивідних шляхів, а також основи превентивної та відновно-реабілітаційної терапії при цих проблемних хворобах та ін. і складають іспит.

Крім того, на кафедрі є можливість вивчення курсу фітотерапії на рівні післядипломної освіти для лікарів, а саме під час проходження спеціалізації за фахом «Народна та нетрадиційна медицина».

Кафедра фітотерапії з курсом фармакогнозії є клінічною і проводить лікувально-консультативну роботу на базі імуно-терапевтичного відділення МКЛ № 1 м. Києва, що дає можливість пацієнтам отримувати консультації на високому професійному рівні, а студентам – вивчати предмет при безпосередньому вивченні тих чи інших захворювань.

Очолює кафедру доктор медичних наук, професор, лікар-гастроентеролог вищої категорії Т.П. Гарник, яка не лише започаткувала свого часу кафедру й підготувала високопрофесійну команду однодумців, а й вивела народну та нетрадиційну медицину на новий рівень, організувавши в 1998-2013роки Комітет з питань народної та нетрадиційної медицини МОЗ України, який взяв під контроль широкий загал представників народної і нетрадиційної медицини, спрямувавши їх діяльність у правове поле. У 2004 р. нею створено